

STATUUT VOOR PLEEGZORGERS

PLEEGZORG Vlaanderen

Samen kinderen vleugels geven

Hallo!

Sinds 1 september 2017 is er een wet die het statuut voor pleegzorgers regelt. Die regeling geeft ouders, pleegzorgers en pleegzorgdiensten de kans om bij een langdurige pleegzorgsituatie onderlinge afspraken steviger te verankeren. Daarbij blijft een goede samenwerking in het belang van het kind centraal staan.

Misschien heb je vragen over het statuut. Om iedereen zo goed mogelijk te informeren vind je alle belangrijke informatie over het statuut terug in deze brochure voor ouders en pleegzorgers. We leggen je uit wat het statuut inhoudt en wat het voor jou betekent. Heb je nog vragen? Dan kan je steeds terecht bij je pleegzorgbegeleider.

Inhoudsopgave

Een statuut voor pleegzorgers 3
Voor wie 4
Wat betekent het statuut voor jou? 5
Jeugdrechtbank of familierechtbank 12
Je hebt vragen, wat nu? 15

1. EEN STATUUT VOOR PLEEGZORGERS

Ouders en pleegzorgers proberen samen een kind alle mogelijke kansen te geven. Daar komt het in pleegzorg op aan. Maar lange tijd was er geen wet die duidelijkheid gaf over de **rolverdeling** tussen pleegzorgers en ouders. Dat zorgde soms voor moeilijkheden.

Om op die moeilijkheden in te spelen is er een statuut voor pleegzorgers. De wet geeft **duidelijkheid** aan ouders en pleegzorgers. Ouders blijven betrokken bij de opvoeding van hun kind, pleegzorgers krijgen erkenning voor de rol die ze opnemen in het leven van een kind.

De wet geeft ouders, pleegzorgers en pleegzorgdiensten de kans om **afspraken** vooraf vast te leggen. De samenwerking tussen alle partijen is de belangrijkste pijler en het kind staat centraal.

Concreet gaan ouders en pleegzorgers samen met de pleegzorgdienst rond de tafel om te bekijken op welke manier ze het best kunnen samenwerken. Een aantal taken worden toevertrouwd aan het pleeggezin, andere beslissingen blijven bij de ouders. Ouders kunnen ook zelf aangeven dat ze bepaalde **beslissingen** die impact hebben op het leven van hun kind, in volle vertrouwen aan het pleeggezin overlaten. Op die manier staat vast wat er van iedereen verwacht wordt.

2. VOOR WIE

Het statuut voor pleegzorgers gaat niet alleen over hen. De wet gaat ook over de positie van pleegkinderen en ouders.

De wet geldt:

- voor perspectiefzoekende en perspectiefbiedende pleegzorgsituaties*
- voor minderjarigen (dus niet voor meerderjarige pleeggasten of pleegjongeren)
- zowel voor vrijwillige plaatsingen als plaatsingen via de jeugdrechtbank

*Zie www.pleegzorg.be/verschillende-vormen

3. WAT BETEKENT HET STATUUT VOOR JOU?

Ouders, pleegzorgers en pleegzorgdiensten leggen afspraken samen vast in de afsprakennota, waardoor iedereen goed weet wat er verwacht wordt. Hieronder vind je een overzicht van enkele rechten en plichten voor ouders, pleegzorgers, pleegkinderen en pleegzorgdiensten.

Ouders

- Als ouder beslis je over belangrijke zaken in het leven van je kind die betrekking hebben op gezondheid, opvoeding, opleiding en godsdienst of levensbeschouwing. Je moet onder meer toestemming geven voor uitzonderlijke, niet-dringende medische ingrepen en je kan beslissen welke godsdienst of opleiding je kind zal volgen. Ook de mening van je kind is hierbij van belang.

- Je hebt recht op persoonlijk contact met je kind als het in een pleeggezin verblijft. Alleen als het niet in het belang van het kind is, kan je dit recht verliezen. Hoe het bezoek wordt geregeld, kom je met de pleegzorgers samen overeen in overleg met de pleegzorgdienst. De rechtbank kan ook een uitspraak doen over contactmomenten met je kind.

- Je hebt recht op toezicht en informatie over de opvoedingssituatie van je kind. Dat betekent dat je mag weten hoe het gaat met je kind wanneer het in een pleeggezin woont. Soms verloopt die informatie via je pleegzorgbegeleider, soms via het pleeggezin.

- Je mag bepaalde beslissingen overdragen aan de pleegzorgers, in overleg met je pleegzorgdienst. De beslissingen die je aan hen wil toevertrouwen, kunnen worden opgenomen in de afsprakennota.

- Bij een conflict met de pleegzorgers kan je als ouder aan de rechtbank vragen om de knoop door te hakken. Als je het niet eens bent met beslissingen die de pleegzorgers genomen hebben over je kind, kan je die ook in vraag stellen bij de rechtbank. De rechtbank vraagt dan wel bewijs dat het niet mogelijk was om goede afspraken te maken met de pleegzorgers. Vooraleer je een beroep doet op de rechtbank moet de pleegzorgdienst bemiddelen om te kijken of een oplossing mogelijk is.

- Je kan aan de rechtbank vragen om de inhoud van de afsprakennota officieel goed te keuren, te 'homologeren'. Dat heeft als gevolg dat ook andere mensen de overeenkomst tussen ouders en pleegzorgers moeten respecteren. Onder meer de politie, scholen of artsen.

Pleegzorgers

- Bij langdurige pleegzorg heb je als pleegzorger 'verblijfsrecht'. Dat betekent dat het pleegkind bij jou woont voor de duur van de jeugdhulpbeslissing.

- Je krijgt een stukje van het (dagelijks) ouderlijk gezag. Dat heeft als gevolg dat je samen met de ouders ook aansprakelijk bent voor schade die door je minderjarige pleegkind wordt veroorzaakt. Je familiale polis en de polis van de pleegzorgdienst komen daar wel in tussen. Een ander gevolg is dat je toegang kan krijgen tot het medisch dossier van het pleegkind, om goede dagelijkse zorgen te kunnen geven.

- Je hebt het recht om dagelijkse beslissingen te nemen voor je pleegkind. Onder meer het uur van bedtijd, een doktersbezoek of een kind bij een vriendje mag spelen, kan door jou beslist worden.

- Bij het nemen van beslissingen moet je als pleegzorger rekening houden met de opvoedingsbeginselen die de ouders belangrijk vinden. Dat betekent dat je moet respecteren wat in de afsprakennota daarover is opgenomen.

- In noodsituaties mag je zelf belangrijkere beslissingen nemen voor het pleegkind als de ouders niet te bereiken zijn. Je moet wel je dienst contacteren in zo'n situatie.

- Je kan aan de rechtbank vragen om de inhoud van de afsprakennota officieel goed te keuren, te 'homologeren'. Dat heeft als gevolg dat ook andere mensen de overeenkomst tussen ouders en pleegzorgers moeten respecteren. Onder meer de politie, scholen of artsen.

- Bij een conflict met ouders kan je aan de rechtbank vragen om de knoop door te hakken. Je moet dan wel aantonen dat het niet mogelijk was om goede afspraken met de ouders te maken in overleg met de pleegzorgdienst.

- Wanneer een pleegkind langer dan een jaar in je gezin heeft gewoond, heb je als pleegzorger ook na een beëindigde plaatsing recht op contact met je pleegkind.

- Sinds juli 2025 hebben pleegzorgers in langdurige pleegzorg recht op ouderschapsverlof voor hun pleegkind(eren), net zoals dat al van toepassing was voor de eigen kinderen. Meer informatie vind je op www.pleegzorg.be/blog/ouderschapsverlof-voor-pleegzorgers of scan de QR-code hieronder.

Pleegkinderen

- Deze wet benadrukt het belang van een goede samenwerking en goede afspraken tussen ouders en pleegzorgers, iets waar je als pleegkind wel bij vaart.

- Komen ouders en pleegzorgers er echt niet samen uit, dan kan er toch een beslissing genomen worden over belangrijke zaken in je leven. De rechter kan in zo'n geval de knoop doorhakken. Dat kan vanaf het begin van de plaatsing. Je mag aan de rechter vragen dat je gehoord wordt voor er een beslissing valt. Wanneer het nodig is, beslist de rechter situatie per situatie wat er moet gebeuren.

- Als pleegkind heb je recht op contact met je ouders als je in een pleeggezin woont. Je ouders en je pleegzorgers spreken samen met de pleegzorgdienst af hoe het bezoek geregeld wordt. Soms beslist de rechtbank hoe vaak je ouders jou mogen zien. Je mag aan de rechter vragen dat je gehoord wordt voor er een beslissing valt.

- Je mag contact blijven houden met je pleeggezin als je langer dan een jaar in je pleeggezin gewoond hebt en daarna terugkeert naar huis. Op die manier kan je de band die je met je pleeggezin hebt opgebouwd, behouden. Je ouders en je pleegzorgers spreken samen met de pleegzorgdienst af hoe het bezoek geregeld wordt.

Pleegzorgdiensten

- Pleegzorgdiensten krijgen in het statuut een bemiddelende rol toegeschoven. Pleegzorgbegeleiders zijn verantwoordelijk voor het maken van goede afspraken met ouders en pleegzorgers. De afsprakennota is hierbij het belangrijkste instrument. De afsprakennota kan altijd worden aangepast als dat nodig is. Onder meer wanneer een kind zelf meer beslissingen kan nemen of als de pleegzorgsituatie wijzigt.

- Pleegzorgbegeleiders kunnen als getuige worden opgeroepen door de rechtbank in elke procedure met betrekking tot het ouderlijk gezag en het statuut van pleegzorgers. Zowel als het gaat om een dispuut over het contactrecht van de ouders, als wanneer de pleegzorgers aan de rechtbank vragen om een bepaalde beslissing te nemen in plaats van de ouders, of voor een homologatie van een vrijwillige overdracht van bepaalde bevoegdheden van de ouders naar de pleegzorgers.

- De dienst voor pleegzorg kan een schriftelijke verklaring opstellen voor de ouders en de pleegzorgers dat er geen akkoord mogelijk was over bepaalde aspecten, zodat de rechtbank weet dat er wel degelijk een poging tot overeenkomst is geweest.

4. JEUGDRECHTBANK OF FAMILIERECHTBANK

De familierechtbank is in het algemeen bevoegd om uitspraken te doen over ouderlijk gezag. Indien het gaat om een vrijwillige pleegzorgsituatie, is dat ook zo. Wanneer ouders en pleegzorgers de afsprakennota willen laten homologeren of het niet eens zijn met een beslissing, kunnen ze dus bij de familierechtbank terecht. Je moet de rechter dan wel kunnen aangeven dat het onmogelijk was een oplossing te vinden en bemiddeling vanuit de pleegzorgdienst niet gelukt is.

Wanneer de jeugdrechtbank besliste dat een kind of jongere in een pleeggezin gaat wonen, is het ook de jeugdrechtbank die uitspraak doet wanneer er onenigheid is over beslissingen of wanneer er geen oplossing gevonden wordt bij het vastleggen van afspraken. In dat geval gaat de uitspraak van de jeugdrechtbank voor op eerdere uitspraken van de familierechtbank, zolang een kind in een pleeggezin woont.

Wanneer je naar de rechtbank stapt bij onenigheid met ouders of pleegzorgers, sta je zelf in voor de kosten. Je moet dus zelf een advocaat aanstellen die een procedure laat inleiden bij de rechter. De tegenpartij wordt door de rechtbank opgeroepen. Wanneer de rechter een uitspraak doet, zal hij meestal de gerechtskosten verdelen tussen de partijen.

Je pleegzorgbegeleider kan opgeroepen worden door de rechtbank. Op dat moment zal je begeleider enkel getuigen over wat er ondernomen is om tot een oplossing te komen of welke afspraken eerder werden vastgelegd. Je pleegzorgbegeleider mag in de rechtbank geen advies geven.

5. JE HEBT VRAGEN, WAT NU?

Vind je het antwoord op je vragen niet terug in deze brochure? Dan kan je hier terecht voor meer uitleg:

- Je **pleegzorgdienst** is het eerste aanspreekpunt. Je begeleider bekijkt samen met jou wie je kan verder helpen.
- **Opgroeipunt** luistert naar klachten over de jeugdhulp van ouders, pleegzorgers en jongeren. Ze zijn te bereiken op het nummer **078 170 000**. Meer info vind je op **www.opgroeien.be/opgroeipunt**.
- De ombudsdienst van het **Kinderrechtencommissariaat** luistert naar je klachten over de situatie van kinderen. Ze zijn te bereiken op het gratis nummer **0800 20 808**. Meer info vind je op **www.kinderrechten.be**.
- Op de website **www.jeugdrecht.be** van **Steunpunt Mens en Samenleving**, vind je heel wat praktische, betrouwbare en relevante informatie over jeugdhulp en pleegzorg. Deze website richt zich tot alle doelgroepen die vragen hebben over de rechtspositie van kinderen en jongeren. Via een uitgebreide zoekfunctie vind je heel wat toegankelijke artikels over de rechten van minderjarigen. Je kan ook je vragen stellen via de helpdesk.
- Wil je graag de **volledige wettekst** lezen? Surf dan naar www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2017/03/19/2017030192/staatsblad of scan de QR-code hiernaast.

Pleegzorg Vlaanderen vzw
Tervuursevest 242c, 3000 Leuven
KBO 0537.432.161 - RPR Leuven
info@pleegzorgvlaanderen.be
www.pleegzorg.be

2025